

Charlotte Lindberg

*Festskrift till
Charlotta Zetterberg*

Vikten av miljörätten och
vikten av att vikta rätt

Redaktörer
Maria Forsberg
Yaffa Epstein
Henrik Josefsson

Redaktörerna framför sitt tack till *Emil Heijnes Stiftelse för rättsvetenskaplig forskning* för ekonomiskt stöd som möjliggjort utgivningen av denna festskrift.

© Författarna och Iustus Förlag AB, Uppsala 2025
Upplaga 1:1
ISBN 978-91-7737-300-1
Produktion: eddy.se ab, Visby 2025
Omslag: John Persson
Foto: Johnny Zetterberg
Förlagets adress: Box 1994, 751 49 Uppsala
Telefon: 018-65 03 30
Webbadress: www.iustus.se, e-post: kundtjanst@iustus.se
Printed by Dimograf, Poland 2025

Innehåll

Förord	7
Bertil Bengtsson <i>Strandskydd och allemansrätt – mot ett systemskifte?</i>	11
Carl Dalhammar, Magdolna Molnár, Eléonore Maitre-Ekern <i>From “working with the market” to “challenging the market” in EU product law? Ethical aspects of right-to-repair</i>	23
Jan Darpo <i>Miljörättens vandringssägner. Om alternativa fakta och behovet av tillämpad miljörettsforskning</i>	43
Bruno Debaenst <i>Renhållningen av stadsmiljön i det gamla Brygge och Stockholm, med några reflektioner över miljörettens historia</i>	67
Caroline Gardelli <i>Protection of nature for its own sake – meanings and outcomes of legally stated value, rights, and personhood</i>	89
Torbjörn Ingvarsson <i>Försäkring av miljö sanktionsavgifter</i>	105

Innehåll

Henrik Josefsson	
<i>Biodiversity Offsetting and Conservation Easements – Challenges and Prospects in a Swedish Context</i>	131
Jonas Kyrönviita	
<i>Den svenska offentliga upphandlingens särskilda gynnande av vissa samhällsrelaterade syften genom åren – från nationalism till miljö</i>	151
Marc Landeman	
<i>Hästfastigheter och fastighetsbildning</i>	163
David Langlet	
<i>Nordisk Miljörättslig Tidskrift – ett porträtt</i>	189
Marie Linton	
<i>Miljöskador och internationell privat- och processrätt</i>	203
Christina Lundh	
<i>Varde mörker. Om ljusa föroreningar och mörka resurser</i>	219
Melina Malafry	
<i>Solcellsanläggningar i jordbrukslandskapet. En rättslig studie om avvägning mellan livsmedelsproduktion och förnybar elproduktion</i>	239

Förord

Den här boken är tillägnad vår vän och kollega Charlotta Zetterberg, professor emerita i miljö rätt vid Juridiska fakulteten, Uppsala universitet. Charlotta gick i pension redan vid 63-års ålder men har på många olika sätt fortsatt att bidra till forskningen och forskningsmiljön inom miljö rättsgruppen i Uppsala. När hon nu fyllt 65 känner vi att det är dags att uppmärksamma Charlotta för hennes långa och betydelsefulla gärning för miljö rätten och rättsvetenskapen.

Charlotta föddes i Falun 1960 men växte upp i Rättvik under sina första sex levnadsår innan flytten gick till Uppsala. Skolgången började på Bergaskolan, fortsatte på högstadiet i Eriksbergskolan medan hon under gymnasiet gick på Fyrissskolans fyraåriga kemilinje för att bli gymnasieingenjör. Hennes egentliga ambition var dock att bli veterinär. Detta bottnade i hennes sedan barnsben stora hästintresse. När hon inte kom in på veterinärutbildningen åkte hon istället ner till en hästgård i Frankrike för att under ett halvår träna travhästar. Väl återkommen till Sverige påbörjade hon juristutbildningen läsåret 1981/82.

År 1987 tog Charlotta ut sin juristexamen vid Uppsala universitet och året därpå träffade hon Johnny. De gifte sig 1990 och fick två barn. Familjen flyttade 1995 ut på landet till den vackra naturen i Dalby men kom, bland annat till följd av Charlottas stora hästintresse, sedermera att bosätta sig på en hästgård i Skultuna 2010.

Efter arbete som trafikskadereglerare på ett försäkringsbolag och sociologistudier under sin mammaledighet kom Charlotta så småningom att inleda det som skulle bli en lång och betydande akademisk karriär. Med sitt djupa engagemang för miljöfrågor antogs Charlotta som doktorand i miljö rätt år 1992 och disputerade 1997 på avhandlingen ”Miljörättslig kontroll av genteknik”, ett tekniskt komplext och tidigare utforskat område. Charlotta anställdes som lektor i miljö rätt 1999, blev docent 2007 och befordrades till professor år 2015. Under sin professorsföreläsning talade hon på temat ”Miljörätt, GM-grödor och miljögifter”.

Charlotta har i sina val av forskningsfrågor haft en särskild känslighet för att förutse och identifiera komplexa framtidsfrågor som ofta varit negligerade inom rättsvetenskapen men som har stor inverkan på miljön och vars miljöeffekter vi ännu inte kan överblicka, till exempel GMO och kemiska föroreningar. Med fokus på GMO-lagstiftning och dess påverkan på miljön och samhället har hon bland annat varit involverad i analyser av EU:s GMO-lagstiftning och dess konsekvenser för växtförädling och hållbarhet i jordbruket. Hennes forskning har berört rättsregler kring genteknikanvändning inom växt- och djurförädling, frågor om kemikaliehantering, riskbedömningar och frihandel. Hon har även varit aktiv i olika tvärvetenskapliga forskningsprojekt och expertgrupper som behandlar biosäkerhet och miljöpolitiska mål.

Under sin karriär har Charlotta även haft flera styrelseuppdrag och expertuppdrag i olika utredningar och forskningsråd, bland annat åt Genteknikberedningen vid Justitiedepartementet år 1991, Bioteknikkommittén vid Utbildningsdepartementet år 2000 och åt Riksrevisionen år 2006. Hon har även varit ledamot i Miljöforskningsnämnden vid Naturvårdsverket 2005–2008, i Norges forskningsråd 2010–2013 liksom i Svenska Naturskyddsföreningens expertråd från 2014. Därutöver har hon suttit som styrelseledamot i Forskningsetiskt Forum vid Uppsala universitet och Sveriges lantbruksuniversitet 1997–98, i Uppsala universitets biosäkerhetskommitté 1998–2001 och i Cemus 2000–2002. Under ett år mellan 2003–2004 tog hon tjänstledigt från arbetet vid juridiska institutionen för att arbeta som forskningssekreterare på Naturvårdsverket.

Genom sitt redaktörskap för Nordisk miljörättslig tidskrift/Nordic Environmental Law Journal har Charlotta gjort en viktig insats för spridningen av miljörättslig forskning. Hon har också bidragit till att sprida kunskap bortom akademien bland annat genom att samförfatta boken ”Den svenska miljö rätten” tillsammans med Gabriel Michanek. Boken ger en bred och djup förståelse av ämnet och är och har varit av ovärderlig betydelse inte bara inom akademien utan även för rättstillämpare.

Charlotta har också format miljörettsfältet genom sitt mentorskap. Med sitt genuina engagemang för sina kollegor har hon antagit en naturlig roll som forskningsledare. För mig, Yaffa, gjorde hon det möjligt att stanna i Sverige och fortsätta arbeta med miljörett genom samarbetet i ett flerårigt projekt som i slutändan orsakade mycket extra arbete för Charlotta. Hon nominerade mig också till det stipendium som skapade en fast tjänst för mig på fakulteten. Jag kommer alltid att vara Charlotta tacksam för detta och skulle inte ha varit här utan hennes engagemang. Även för mig, Maria, innebär Charlottas engagemang att jag blev kvar i Sverige. Redan som uppsatsstudent välkomnade Charlotta mig till miljörettsgänget genom att plocka in mig i undervisningen och uppmuntra mig till att välja doktorandtjänstgöring i Uppsala istället för praktikplats på miljödirektoratet i Bryssel. Som handledare utstrålade hon värme och ett lugn som gav ro åt en stressad doktorand. Inte ens när jag, under ett besök på hennes hästgård i Skultuna, befann mig på en häst som skenade baklänges(!) vid mötet med en älg kände jag annat än trygg förvisning om att allt nog skulle bli bra. För mig, Henrik, har Charlotta varit ett ovärderligt stöd inom ramen för min akademiska tillvaro. Först hjälpte hon mig att ansöka om forskningsmedel för att kunna doktorera till att börja med, sedan under mitt avhandlingsarbete var hon ett kontinuerligt stöd att luta mig emot och hon tog sig sedermera tid och hjälpte till att söka forskningsmedel åt mig efter disputation. Att jag överhuvudtaget har fått möjlighet att träda in i akademien och, i någon mån, etablera mig har jag Charlotta att tacka för.

Med sin värme, nyfikenhet och prestigelösa sätt har Charlotta varit en ovärderlig vän och kollega inom miljörettsgruppen i Uppsala. Hon är och har varit en stor inspiration för oss som försöker följa i hennes fotspår. Med denna festskrift vill vi hylla och tacka henne för hennes mångåriga tjänst i vetenskapens namn och för att hon varit vår "mamma" i det miljörettsliga familjeträdet.

Maria Forsberg, Yaffa Epstein och Henrik Josefsson